

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

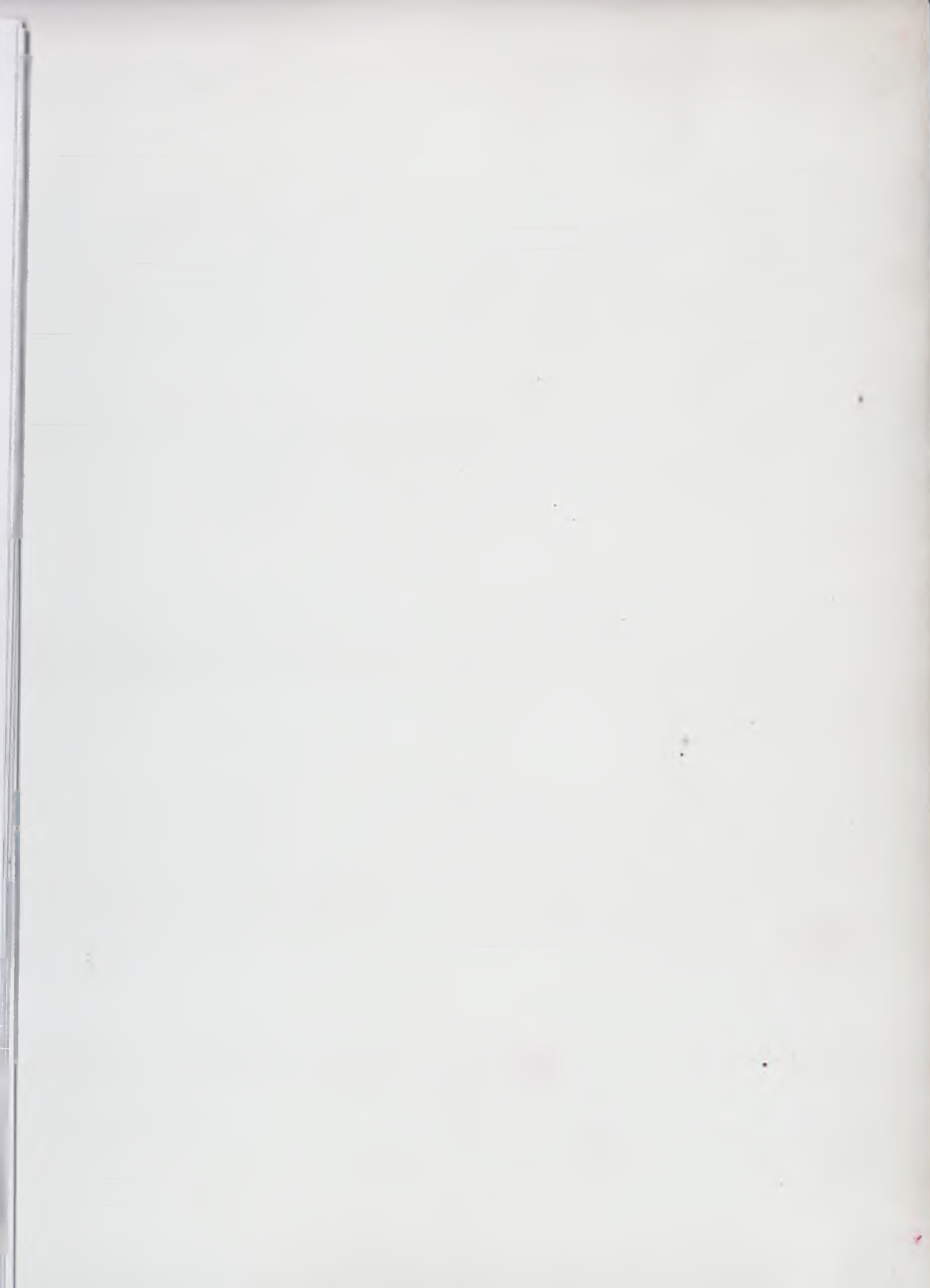
Рўйхатга олинди
№ МД 3-16
2017 йил

Ўзбекистон Республикаси Олий ва
Ўрта махсус таълим вазирлигининг
2017 йил 14 август даги
сонли буйруғи билан
таъинланган

“Филология ва тилларни ўқитиш”
(япон тили)

йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг ўқув дастури

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАХБАР КАДРЛАРИНИ
ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ
ТАШКИЛ ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЖАҲОН ТИЛЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ
ХУЗУРИДАГИ ЧЕТ ТИЛЛАРИНИ ЎҚИТИШНИНГ ИННОВАЦИЯВИЙ
МЕТОДИКАЛАРИНИ РИВОЖЛАТИРИШ РЕСПУБЛИКА
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ МАРКАЗИ

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йуналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг 2017 йил 18.08 даги 41 - сонли баённомаси билан маъқулланган.

Тузувчилар: “Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари” модули: с.ф.д., проф., И.Эргашев, ю.ф.и., доц., В.Топилдиев.

“Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат” модули: п.ф.д., проф., Н.А.Муслимов, п.ф.и., М.Т.Мирсолиева, п.ф.и., доц., М.Усманбаева, А.Исянова.

“Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш” модули: ф-м.ф.и., доц., Х.Холмелов, ф-м.ф.и., доц., Д.Иргашева, кат. ўқит., В.Ҳамидов.

“Амалий хорижий тил” модули: Ўзбекистондаги Британия Кенгашининг етакчи мутахассислари, кат. ўқит., У.Гиясова.

“Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари” модули: ф.ф.д., проф., Р.Самаров, п.ф.и., Х.М.Алимов. Махсус фанлар бўйича: Хорижий эксперт: Сугано Рейко (Корея).

Ишчи гуруҳ: пед.ф.д., проф., Л. Ахмедова, Г.Маҳкамова, ф.ф.д., проф., З.Худайберганова, ф.ф.и., доц. Ж.Зиямуҳаммадов.

Такризчилар: Хорижий эксперт: Ишумура Икуми (Япония), М.Курбонова – ЎЗМУ ф.ф.д., проф.

Ўқув дастури ЎзДЖТУ қошидаги РИАИМ Илмий – методик Кенгашининг қарори билан тасдиқланган (2017 йил _____ даги _____ - сонли баённома).

Кириш

Дастур Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг рахбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сонли, 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармонлари, шунингдек 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-2909-сонли қарориди белгиланган устивор вазифалар мазмунидан келиб чиққан ҳолда тузилган бўлиб, у замонавий талаблар асосида қайта тайёрлаш ва малака ошириш жараёнларининг мазмунини такомиллаштириш ҳамда олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий компетентлигини мунтазам ошириб боришни мақсад қилади.

Дастур мазмуни олий таълимнинг норматив-ҳуқуқий асослари ва қонунчилик нормалари, илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, таълим жараёнларида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш, амалий хорижий тил тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари, махсус фанлар негизида илмий ва амалий тадқиқотлар, технологик таракқиёт ва ўқув жараёнини ташкил этишнинг замонавий услублари бўйича сўнгги ютуқлар, педагогнинг касбий компетентлиги ва креативлиги, глобал Интернет тармоғи, мультимедиа тизимлари ва масофадан ўқитиш усулларини ўзлаштириш бўйича янги билим, кўникма ва малакаларини шакллантиришни назарда тутди.

Дастур доирасида берилётган мавзулар таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлигига қўйиладиган умумий малака талаблари ва ўқув режалари асосида шакллантирилган бўлиб, бу орқали олий таълим муассасалари педагог кадрларининг соҳага оид замонавий таълим ва инновация технологиялари, илғор хорижий тажрибалардан самарали фойдаланиш, ахборот-коммуникация технологияларини ўқув жараёнига кенг татбиқ этиш, чет тилларини интенсив ўзлаштириш даражасини ошириш ҳисобига уларнинг касб маҳоратини, илмий фаолиятини мунтазам юксалтириш, олий таълим муассасаларида ўқув-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришни тизимли таҳлил қилиш, шунингдек, педагогик вазиятларда оптимал қарорлар қабул қилиш билан боғлиқ компетенцияларга эга бўлишлари таъминланади.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишининг ўзига хос хусусиятлари ҳамда долзарб масалаларидан келиб чиққан ҳолда дастурда тингловчиларнинг махсус фанлар доирасидаги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларига қўйиладиган талаблар такомиллаштирилиши мумкин.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури қуйидаги модуллар мазмунини ўз ичига камраб олади:

I. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривож ва таълим-тарбия масалалари.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунчилик нормалари.

II. Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетентлик.

2.2. Хорижий тилларни ўқитишда инновацион технологиялар бўйича илгор хорижий тажрибалар.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникацион технологияларни қўллаш

3.1. Электрон педагогика ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини лойиҳалаш.

3.2. Хорижий тилларни ўқитишда ахборот-коммуникация технологиялари.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

5.2. Хорижий тилларни ўқитишда тизимли ва стилистик таҳлилларни қўллаш.

VI. Махсус фанлар

6.1. Шарқ филологиясининг долзарб масалалари.

6.2. Маданиятлараро мулоқот назариясининг лингвистик асослари.

6.3. Таржима методологияси ва стратегияси.

VII. Педагогик амалиёт

VIII. Малакавий аттестация

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муасасалари педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг мақсади педагог кадрларнинг ўқув-тарбиявий жараёнларни юксак илмий-методик даражада таъминлашлари учун зарур бўладиган касбий билим, кўникма ва малакаларини мунтазам янгилаш, малака талаблари, ўқув режа ва дастурлари асосида уларнинг касбий компетентлиги ва педагогик маҳоратини доимий ривожланишини таъминлашдан иборат.

Курснинг вазифаларига қуйидагилар киради:

- «Филология ва тилларни ўқитиш» (япон тили) йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, кўникма, малакаларини узлуксиз янгилаш ва ривожлантириш;
- замонавий талабларга мос ҳолда олий таълимнинг сифатини таъминлаш учун зарур бўлган педагогларнинг касбий компетентлик даражасини ошириш;
- педагог кадрлар томонидан замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва хорижий тилларни самарали ўзлаштирилишини таъминлаш;
- махсус фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илғор хорижий тажрибаларни ўзлаштириш;
- «Филология ва тилларни ўқитиш» (япон тили) йўналишида ўқув жараёнини фан ва ишлаб чиқариш билан самарали интеграциясини таъминлашга қаратилган фаолиятни ташкил этиш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакалари ҳамда компетентлигига қўйиладиган талаблар:

“Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари”, “Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш”, “Амалий хорижий тил”, “Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талабалар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлиги ҳамда компетентлигига қўйиладиган умумий малака талаблари билан белгиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар қуйидаги янги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- тилларнинг умумевропа стандартлари талабларини;
- чет тилини ўқитишнинг назарий асосларини;
- тилнинг коммуникатив ёндашув асосларини;
- дарсни режалаштиришни;
- таълимни турли нутқ кўникмаларини ривожлантиришга йўналтиришни;
- чет тили таълимида баҳолаш ва унинг мезон ва меъёрларини;
- чет тили таълимида баҳолаш турларини ўринли қўллашни;
- баҳолашда лингвистик ва маданиятлараро компетенцияларни ҳисобга олиш тамойилларини;
- чет тили таълимида баҳолаш мезонларини *билиши* керак.

Тингловчи:

- ўз касбий фаолияти соҳасида олий таълимнинг баҳолашга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлари асосида иш юритиш;
- баҳолашга қаратилган назорат ишларини ишлаб чиқишга оид муаммоларни таҳлил қилиш;
- баҳолашга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни амалиётда қўллаш *қўшиқмаларига* эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- тил ва нутқ материалларини танлаш тамойиллари, аутентик манбалар билан ишлаш;
- дарсларнинг технологик мажмуаси (универсал модель, технологик карта, иловалар)ни яратиш;
- тил ўқитиш методикаси бўйича тўпланган маълумотларни амалда қўллаш олиш;
- таълим олувчиларнинг билиш қобилиятларини баҳолай олиш;
- ўқув жараёнини режалаштириш, баҳолаш, фидбек механизмларини амалга ошириш;
- мустақил таълим турлари бўйича вазифа бериш;
- талабаларнинг ўз-ўзини баҳолашга қаратилган портфолиони ишлаб чиқиш *малакаларига* эга бўлиши зарур.

Тингловчи:

- баҳолашга оид таълимнинг меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларини қўллашда ижтимоий ўзаро таъсир кўрсатиш;
- баҳолашга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар асосида ўқув жараёнини ташкил этиш;
- баҳолашга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар асосида таълим ва тарбия жараёнини бошқариш;
- ўзаро дарсларни кузатиш ва тажриба алмашиш;
- таълим жараёнида тадқиқот усулларида фойдаланиш;
- талабалар билимини баҳолашга қаратилган турли назорат ишларига хулосалар бериш;
- чет тили таълимида баҳолашга оид қарорлар қабул қилиш *компетенцияларига* эга бўлиши зарур.

Курс ҳажми

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курси 288 соатни ташкил этади. Ўқув юклагани ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналиши бўйича таълим дастурларини тўлиқ ўзлаштирган ва Аттестациядан муваффақиятли ўтган курс тингловчиларига Ўзбекистон

Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармони 3-илоvasи билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака аттестати берилади.

**“Филология ва тилларни ўқитиш” (япон тили) йўналиши бўйича
кайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва
уларнинг мазмуни**

I. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

**1.1 Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият
ривож ва таълим-тарбия.**

Мустақил демократик таракқиёт ва жамият ривож. Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президенти И.А.Каримов асарларида жамият ривожига доир янгича назарий-концептуал гоьлар. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фукаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев демократик ислохотларни изчил давом эттириш тўғрисида. “Халқ билан мулокот ва инсон манфаатлари йили” Давлат дастурининг мазмун моҳияти. Халқ кабулхоналари ва виртуал марказларининг ташкил этилиши. “Инсон манфаати ҳар нарсадан улуғ”. Халқ давлат идоралари учун эмас, давлат идоралари халқ учун ишлашининг зарурлиги. Танкидий таҳлил, катъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик раҳбар фаолиятининг асоси эканлиги. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг ишлаб чиқилиши, унинг устувоёр йўналишлари. Ўзбекистон ижтимоий ҳаётида амалга оширилаётган туб демократик ўзгаришлар. Таълим соҳасидаги ислохотлар, модернизациялаш ва интеграциялашиш жараёнлари. Жамиятдаги ўзгаришларда ёшларнинг иштироки. Ўзбекистон Ёшлар иттифоқининг ташкил этилиши ва унинг аҳамияти.

**1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунчилик
нормалари.**

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тушунчаси ва турлари. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва амалга киритиш тартиби. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. “Таълим тўғрисида”ги Қонун. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг босқичлари ва асосий йўналишлари.

Коррупцияга қарши курашнинг қонуний асослари ва унинг олдини олишнинг омиллари. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон

Республикаси Қонунининг қоидаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли қарорининг мазмун-моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-1533-сон Қарори, 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сон Фармони, 2016 йил 30 ноябрдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сон Фармонига ўзгартириш ва қўшимча киритиш тўғрисида”ги ПФ-4860-сонли, 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли, 2017 йил 16 февралдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4958-сонли, 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли Қарор ва бошқалар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги “Узлуксиз таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида”ги 5-сон Қарори, 1998 йил 5 январдаги “Узлуксиз таълим тизимини дарсликлар ва ўқув адабиётлари билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида”ги 4-сон Қарори, 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон Қарори, 2006 йил 10 февралдаги “Олий таълим муассасасига педагогларни танлов асосида ишга қабул қилиш тартиби тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш хусусидаги 20-сонли Қарори, 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сонли қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли Қарори, 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли қарори, 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 36-сонли қарори, 2016 йил 2 майдаги “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 136-сонли қарори ва бошқалар.

Давлат таълим стандартлари, ўқув режалари ва фан дастурлари тушунчаси ва уларга қўйиладиган талаблар. “Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида”ги Низом. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари талабаларининг малакавий амалиёти тўғрисида” ги Низом. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари битирувчиларининг якуний давлат аттестацияси тўғрисида”ги Низом. Олий таълим муассасаларида мустақил таълимни ташкил этиш тартиби тўғрисида”ги Низом. “Магистратура тўғрисида”ги Низом. “Очиқ лекцияларни ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисида” ги Низом ва бошқа меъёрий ҳужжатлар.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 2 майдаги “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 136-сонли буйруғи, 2017 йил 1 мартдаги «Янги ўқув услубий мажмуаларни тайёрлаш бўйича услубий кўрсатмани тавсия этиш тўғрисида»ги 107-сонли буйруғи, 2017 йил 13 мартдаги «Олий таълим муассасалари кафедралари Кенгашларини ташкил этиш тўғрисида»ги 138-сонли буйруғи, 2015 йил 7 апрелдаги “Олий таълим муассасалари талабалари республика фан олимпиадаси тўғрисида»ги 123 -сонли буйруғи, 2017 йил 24 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантиришнинг чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги Қарорини ижроси тўғрисидаги 244-сонли буйруғи, 2017 йил 26 майдаги “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 20 майдаги 304-сонли Қарори ижроси тўғрисида”ги 342-сонли буйруғи.

II. Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетентлик

Инновацион таълим технологияларининг моҳияти, турлари ва назарий асослари. Инновацион жараёнларнинг кечиб босқичлари.

Олий таълим муассасаларида ўқув жараёнини ташкил этишнинг инновацион шакл, метод ва воситалари.

Шахсга йўналтирилган таълим технологияларининг мазмуни, йўналишлари. Таълим оловчиларнинг билиш фаоллигини ошириш ва мустақил таълимни ташкил этиш асосидаги инновацион таълим технологиялари: амалий ўйинлар, муаммоли ўқитиш, интерфаол таълим, модулли-кредит тизими, case study (кейс стади), маҳорат дарслари, ассисмент методларидан ўқув-тарбия жараёнида фойдаланиш. Ўқув лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш.

Мутахассисликка оид матнларни ўқиш, уларни тушуна олиш, оғзаки баён эта олиш, ўз фани бўйича ўқув жараёнини ташкил этишда соҳага оид хорижий тилдаги атамалардан фойдаланиш.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли таҳлил ва қарорлар қабул қилиш технологиялари.

Тизимли таҳлил назарияси фанлараро назария сифатида, Тизим ва тизимнинг белгилари. Тизимлар классификацияси. Тизим структураси. Тизимли таҳлилнинг мақсади ва вазифалари. Тизимли синтез. Педагогик фаолиятда тизимли таҳлил. Педагогик тизим ва унинг тузулиши. Педагогик вазиятларнинг тизимли таҳлилини амалга ошириш. Тизимли таҳлилни амалга оширишнинг асосий босқичлари. Тизимли таҳлилни амалга ошириш моделлари. Тизимли таҳлилни амалга ошириш методлари.

Қарор тушунчаси ва унинг асосий вазифалари. Қарор турлари ва уни қабул қилиш усуллари. Қарорларга қўйиладиган асосий талаблар.

Қарор вариантларини тайёрлаш технологияси. Қарор қабул қилиш жараёни ва педагог шахси. Қарорларни қабул қилиш жараёнига таъсир кўрсатувчи асосий омиллар. Педагогик жараёни бошқаришда қарорларнинг ўрни. Қарор натижаларини баҳолашнинг экспертли ва прогностик методлари. Қарорлар самарадорлигини баҳолаш мезонлари. Қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлаш механизми. Педагогик фаолиятда қарор қабул қилиш технологияси. Қарорлар ижросининг назорати.

5.2. Хорижий тилларни ўқитишда тизимли ва стилистик таҳлилларни қўллаш.

Тизимли ва стилистик таҳлил ҳақидаги асосий тушунча ва тамойиллар. Стилистик тизимнинг хусусияти ва тузилмаси. Тизимли ва стилистик таҳлиллар методологияси. Тизимли ва стилистик таҳлилларнинг йўналишлари. Тизимли ва стилистик таҳлилнинг шаклланиш ва ривожланиш босқичлари. Стилистик ва тизимли услуб ва тизимли ёндашув. Аналитик тадқиқотлар асосида тизимли ва стилистик таҳлилларни ташкил этиш. Аналитик методлар ёрдамида қарорлар қабул қилиш. Тизимли ва стилистик таҳлилда микдорий ва сифат ёндашуви. Педагогик вазиятларда қарор қабул қилиш усуллари. Талабалар индивидуал-психологик ҳамда креатив ривожланиш даражаларининг тизимли ва стилистик таҳлили. Стилистик бўёқ ва фигураларнинг стилистик таҳлилдаги ўрни. Стилистик таҳлил тизимли таҳлилнинг муҳим таркибий қисми сифатида.

VI. Махсус фанлар

6.1. Шарқ филологиясининг долзарб назарий ва амалий масалалари.

Шарқ филологиясининг тарихий илдизлари. Ўтмишда яратилган лугат ва грамматикалар. Шарқ тилшунослиги мактаблари. Япония тилшунослиги мактаблари ва уларнинг ўзига хос хусусиятлари. Ҳозирги замон шарқшунослигида шарқ тилларини, хусусан япон тилини ўрганиш масаласи. Шарқ тилларини фонетик, лексик-семантик ва грамматик жиҳатдан ўрганиш масалалари. Ўзбек шарқшунослиги ва унинг олдида турган вазифалар. Ўзбек японшунослиги

Дунёнинг япон тилини ўқитадиган олий таълим муассасалари тажрибалари. Японияда тил сиёсати ҳамда хорижий тилларни ўқитиш услубияти. Ғарб ва Шарқ тил ўқитиш қонуниятлари. Ғарбда тил ўқитиш амалиёти. Шарқ мамлакатларида тил ўқитиш амалиёти. Японияда тил ўқитишнинг ўзига хос жиҳатлари.

6.2. Маданиятлараро мулоқот назариясининг лингвистик асослари.

Маданиятлараро мулоқот назариясининг юзага келиши: сабаб ва омиллар. Эдвард Холл назарияси. Юкори ва қуйи контекстли маданиятлар. Маданиятлараро мулоқот муаммолари ва уларнинг ечими. Тил, маданият ва коммуникация: ўзаро муносабат масалалари. Маданий қарахтлик ва адаптация масаласи ҳамда тизими. Аслият ва таржимада тиллараро ва маданиятлараро ўзаро таъсир. Мулоқотга ёрдам берувчи омиллар ва тўсиқлар. Турли маданият вакиллари мулоқотидаги қийинчиликлар. Тил ва маданиятнинг ўзаро муносабати. Инсон онгида акс этган дунёнинг тилда ифодаланиши. Япон дунёси лисоний манзараси. Тилнинг шахс шаклланишига таъсири.

6.3. Таржима методологияси ва стратегияси.

Таржимашуносликнинг долзарб масалалари. Таржимани моделлаштириш муаммолари. Ситуатив модел. Семантик модел. Трансформацион модел. Отто Каденинг уч босқичли таржима назарияси.

Таржима стратегияси ва амаллари. Таржима турлари. Оғзаки ва ёзма таржимада қўлланиладиган асосий усуллари. Трансформация. Деформация. Транслитерация. Генерализация. Таржимани амалга ошириш босқичлари. Матн тури таржима жараёнининг асосий омили ва мезони сифатида. Матн таснифи масалалари. Таржима методини танлаш ва асослаш. Таржима

7. Кошарий Махмуд. Девону луготит турк И-ИИИ. Тошкент. 1960-1963.
8. Содиков Қ. Туркий ёзма ёдгорликлар тили: адабий тилининг юзага келиши ва тикланиши. Тошкент. 2006.
9. Худойберганова Д. Матнинг антропоцентрик тадқиқи. –Тошкент: Фан, 2013.
10. Махмудов Н. “Тилининг мукамал тадқиқи йўлларини излаб...”// Ўзбек тили ва адабиёти. –Тошкент, 2012. -№ 5. –Б. 3-16.
11. Мусаев Қ. Таржима назарияси асослари. Дарслик. –Тошкент: Фан, 2005. –Б. 93.
12. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 5-jild. -Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2003. –Б. 372-373.
13. Ўзбек тилининг изоҳли лугати. II. - Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2006. –Б. 521.
14. Махмудов Н., Худойберганова Д. Ўзбек тили ўхшатишларининг изоҳли лугати. –Тошкент: Маънавият, 2013. –Б. 5.
15. Миртожиев М. Ўзбек тили семасиологияси. –Тошкент: Мумтоз сўз, 2010. –Б.121.

IV. Электрон таълим ресурслари

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги: www.edu.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси: www.aci.uz.
3. Компютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш: www.ictcouncil.gov.uz.
4. Тошкент ахборот технологиялари университети: www.tuit.uz.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти: www.press-service.uz
6. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: www.gov.uz
7. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari izohli lug'ati, 2004, UNDP DDI:
8. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: www.uz
9. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz
10. <http://uz.m.wiki/Sharqshunoslik>
11. <http://ziyouz/uz/component>
12. <http://kh-davron.uz/tag>

“ИШЛАБ ЧИКИЛГАН”:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавий-педагогик оқибатини оширишни ташкил этиш Бош илмий-методик маркази

Директор
У.Ш.Бегамбаева

“ ” 201 й.
М.Ў.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети

Ректор
Г.А.Рахмонов

“ ” 201 й.
М.Ў.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ҳузуридаги чет тилларни ўқитишнинг инновациявий методикаларини ривожлантириш республика илмий-амалий маркази

Директор-проректор
У.Б.Азизов

“ ” 201 й.
М.Ў.

“КЕЛИШИЛГАН”:

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Янги дастурлар ва ўқув адабиётларнинг жорий қилинишини назорат қилиш Бош бошқармаси

Бошқарма бошлиғи
О.Ш.Исмондодов

“ ” 201 й.
М.Ў.

